

Grundlärarprogrammet inriktning erfarenhetsbaserat program fritidshem

Studiehandledning

SOCIALA RELATIONER-MOBING och
LÄRARES LEDARSKAP

9EF510 HT 2024



Termin 3: HT- 24

Kurskod: 9EF510 (7,5 hp)

Institutionen för beteendevetenskap och lärande (IBL)

Instruktioner och litteratur till olika kursmoment och examinationer finns i stället återgivet i flödesschemat Lisam.

Förord.....	4
Efter avslutad kurs skall den studerande kunna	4
Kursinnehåll.....	4
Kursmål och provkoder	5
Huvudsakliga instruktioner för att navigera i denna kurs.....	5
Alla föreläsningar kommer att vara inspelade och upplagda i filmkanalen.....	5
Övergripande beskrivning av kursinnehåll och arbetsformer	5
Handledning.....	6
Lärare på kursen	6
Läraktiviteter seminarium	6
LISAM	6
Seminarieerien	7
Tema 1-sociala relationer	7
Tema 2 Mobbning och kränkande behandling	7
Tema 3 – Konflikter	7
Tema 4 - Ledarskap.....	8
Seminarium 5 - sexualitet	8
Examinerande uppgifter	8
MRE1 Muntlig redovisning med skriftligt underlag	8
Redovisning av mobbing arbete.....	8
Bedömningskriterier MRE1	9
SRE1, Individuell skriftlig uppgift.....	9
Bedömningskriterier SRE1.....	9
Datum för examination	10
Policy rörande fusk och plagiat	10
Kursutvärdering	11
Kurslitteratur	12
Valbar litteratur:.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Förord

på fritidshemmet och i skolan ses som aktörer och i olika situationer, gemensamt skapar olika relationer en mening i människors samspel med varandra och ett omgivande samhälle.

Kursen syftar till att ge grund för teoretiska och begreppsliga aspekter på områden som socialt samspel, identitet, grupper och gruppprocesser, ledarskap, konflikter samt diskriminering och andra kränkningar. Kursen belyser områden som sociala påverkansprocesser, ledarskap, konflikthantering och mobbning samt proaktivt arbete i elevgrupper med en utgångspunkt i läraruppdraget.

Kursen är uppbyggd genom föreläsningar och seminarier där vi på olika sätt belyser de olika delarna. I kursen får ni också i grupp fördjupa er genom att göra en analys och kartläggning av ett tilldelat anti-mobbning program. Förutom den gruppgemensamma kartläggningen examineras kursen med en avslutade hemtentamen där ni får till uppgift att besvara och reflektera över ett antal frågor relaterat till kursens innehåll.

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

Kursinnehåll

Lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- analysera elevers och lärares sociala samspel i fritidshemmet och skolan
- använda teorier och forskning om lärares ledarskap i fritidshemmet och skolan
- analysera konfliktsituationer utifrån vetenskapliga begrepp och perspektiv om konflikter
- beskriva vetenskapliga teorier och begrepp kring konflikter och utforska olika strategier för konflikthantering reflektera över frågor som rör identitet, sexualitet och relationer
- analysera mobbningsituationer med hjälp av vetenskapliga begrepp och perspektiv
- granska och värdera metoder och program för att motverka mobbning och kränkning i fritidshem och skola

Kursen består av fem tematiska moment. Det första momentet fokuserar på socialpsykologisk och interaktionistisk teori och begrepp kring socialt samspel. Hit hör också kunskaper om grupper, gruppprocesser, grupputveckling, socialt klimat, normer, roller, social påverkan, socialisation, identitet, sexualitet. Kommunikation och interaktion är centrala begrepp.

Det andra momentet behandlar forskning kring lärares ledarskap. Hit hör kunskaper om lärar-elevrelationens betydelse, organisering av det sociala livet i skolan, fostran, elevinflytande, yrkesetik. Barns rättigheter och föräldrasamverkan är centrala i detta

moment. I det tredje momentet behandlas teorier och begrepp kring konflikter och konflikthantering. Kunskaper om konfliktprocesser och taktiker för konflikthantering är centrala i detta moment. I det fjärde momentet behandlas teorier, begrepp och forskning kring mobbning och andra former av kränkningar samt diskriminering. Kunskaper om riskfaktorer, förklaringsmodeller, prevention och intervention är centrala i detta moment

Kursmål och provkoder

I kursplanen anges de kunskaper varje student förväntas ha tillägnat sig. Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

Kursens examinerande moment har följande provkoder:

Kod	Benämning	Omfattning	Betygsskala
SRE1	Skriftlig redovisning	5 hp	U, G, VG
MRE1	Muntlig redovisning	2.5 hp	U, G

OBS! de examinerande uppgifterna/instruktionerna beskrivs mer utförligt på LISAM (se flödesschema).

Huvudsakliga instruktioner för att navigera i denna kurs

För att ni som studerande ska kunna genomföra kursen på ett bra sätt har jag i flödesschemat lagt upp instruktioner och förslag för olika moment i kursen. Dock är det så att ni också genomför ett självständigt grupparbete MRE1 i kursen där ni själva ska leta efter material. Så instruktionerna täcker endast den obligatoriska litteratur som finns för kursen. För att genomföra MRE1 tillkommer också vald litteratur, rapporter och annat källmaterial.

Kursen kommer att genomföras på plats på era olika campus. I schemat för seminarium kommer vissa moment som seminarier att markera SÄNDNING schemat (se Timeedit).

Alla föreläsningar kommer att vara inspelade och upplagda i filmkanalen.

Övergripande beskrivning av kursinnehåll och arbetsformer

Arbetet på kursen kommer att ske utifrån varierande arbetsformer där ni både kommer att arbeta i grupp MRE1 och individuellt, exempelvis tentamen SRE1. Kursens flöde är uppbyggd kring 5 veckoteman som kursen utgår från och i varje tematik ingår föreläsning och seminarietillfälle. Seminarierna är planerade utifrån att de ska ge er möjlighet att få diskutera olika områden men också få stöd till era examinerande slutuppgifter. Ni kommer även att genomföra ett större grupparbete i kursen kring att göra analys av ett tilldelat antimobbingprogram MRE1. Vi vill redan nu påpeka om vikten av att gemensamt och aktivt arbeta i arbetsgrupperna. Ett annat tips för att lyckas i kursen är att följa kursens flöde (se flödesschema) och läsa den litteratur som ingår till respektive tema (se flödesschema för seminarier och föreläsningar). I arbete med MRE1 tillkommer det att självständigt samla och

läsa material i form av litteratur, vetenskapliga artiklar och rapporter. Det vi lägger vikt vid i kursen är att ta en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. En vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utgör också en progression i förhållande till de olika kursmomenten.

Handledning

Ni kommer i kursen att vara indelade i olika handledningsgrupper/arbetsgrupperna. Vi har medvetet valt att hålla arbetsgrupperna relativt små då det ska ge alla deltagare möjlighet att vara aktiva. Det är 3 handledningstillfällen i kursen (se kurshemsidan flödesschemat handledningsschema).

Handledning i arbetsgrupperna handleds av Magnus Jansson och handledningstider per grupp anslås i mapp på Lisam (se även lärares Zoomlänk).

Lärare på kursen

Magnus Jansson	Kursansvarig	011-36 36 42	magnus.jansson@liu.se
Marie Karlsson	Bitr kursansvarig	011-36 34 87	Marie.k.karlsson@liu.se
Björn Sjögren			bjorn.sjogren@liu.se
Camilla Forsberg			camilla.forsberg@liu.se
Lina Lago			lina.lago@liu.se
Sofia Kvist Lindholm			sofia.kvist.lindholm@liu.se
Helene Elvstrand			helene.elvstrand@liu.se

Läraktiviteter seminarium

I kursen berörs 5 centrala temaområden: socialt relationer, mobbing, konflikter, ledarskap samt barns sexualitet och relationer. Delarna ska inte ses som helt separata från varandra utan är endast ett försök att tydliggöra olika kunskapsområden. Innehållet i kursen är en direkt progression på tidigare kurser exempelvis olika kunskapsområden med fokus på sociala relationer. I kursen finns också en workshop om handlingsplaner. Inför Workshopen vill vi att ni tar med en handlingsplan från er vardagliga anställning i skola eller fritidshem.

Undervisningen genomförs i seminariegrupper, arbetsgrupper eller individuellt. Varje seminariegrupp är i sin tur indelad i arbetsgrupper som samarbetar vid olika moment. Listor över grupperna återfinns på LISAM vid kursstart. Studentens enskilda studier i kursen kommer att stödjas med föreläsningar, seminarium och workshops. Tid, plats, förberedelser och instruktioner för de olika momenten hittar du som student i schema och i flödesschemats olika länkar.

LISAM

Tänk på att vara uppdaterad på kursens LISAM sidor där löpande information läggs ut. Kom också ihåg programsidorna där aktuell information publiceras och där stöd kring akademiskt

skrivande och referensteknik också finns. Programhemsida
https://liuonline.sharepoint.com/sites/Lisam_P-L1EFR

Seminarieserien

Seminarierna har som uppgift att ge olika nya erfarenheter perspektiv kring kursens litteratur. Seminarierna har också en uppgift att rätta ut olika egna frågetecken kring olika fenomen/aspekter. Seminarierna är direkt kopplade till hemtentamen SRE1.

Tema 1-Sociala relationer

Temat sociala relationer är en fördjupning av det kursinnehåll som ni läste i termin 1, 9EF502. I denna kurs behandlas teorier och begrepp kring socialt samspel i relation till läraruppdraget. Särskilt fokus läggs på de faktorer som är gynnsamma för att skapa ett hållbart socialt klimat för lärande och psykosocial hälsa i skola och fritidshem. Under temat *Sociala relationer* kommer ni ha två föreläsningar;

- Helene Elvstrand – Teoriföreläsning om symbolisk interaktionism som ett teoretiskt betraktelsesätt att se på samspel mellan elever
- Lina Söderman Lago – övergångar skola – fritidshem. Vad kan det betyda för barns samspel?

(se förberedelser och instruktioner för seminariet i flödesschemat)

Tema 2 Mobbning och kränkande behandling

Under temat Mobbning och kränkande behandling behandlas teorier och begrepp om diskriminering och andra former av kränkningar. Mobbning begreppet problematiseras och olika förklaringsmodeller kring mobbning studeras.

Till temat har ni två föreläsningar.

- Camilla Forsberg - Om mobbning och nätmobbing
- Sofia Kvist Lindholm - Sociala relationer- antimobbingprogram

(se förberedelser och instruktioner för seminariet i flödesschemat)

Tema 3 – Konflikter

Under temat *Konflikter* behandlas teorier och begrepp kring lärares ledarskap och konfliktlösning. Kunskaper om ledarskap, samspelesprocesser i förhållande till elever, mellan lärare och mellan elever. Konflikter är därmed en del av relationsbyggandet.

Till temat har ni en föreläsning:

- Helene Elvstrand Konfliktlösning teorier, begrepp om lärares konfliktlösning?

(se förberedelser och instruktioner för seminariet i flödesschemat)

Tema 4 - Ledarskap

I lärares ledarskap ingår att verka för ett hållbart socialt klimat i skola och fritidshem. I temat ledarskap kommer ni att ha en föreläsning;

- Magnus Jansson "Om ett ledarskap"

(se förberedelser och instruktioner för seminariet i flödesschemat)

Seminarium 5 - sexualitet

Att reflektera över frågor som rör barn identitet, sexualitet och relationer är ofta svårt att prata om. På fritidshemmet kan dessa frågor direkt knytas till normbrytande uttryck. Konflikter och normbrytande kring sexualitet tenderar att säga något om barn och sexualitet.

- Eva Bolander "barn och sexualitet"

(se förberedelser och instruktioner för seminariet i flödesschemat)

Examinerande uppgifter

MRE1 Muntlig redovisning med skriftligt underlag

Redovisning av mobbing arbete

Vid kursintroduktionen kommer varje grupp att tilldelas ett antimobbningsprogram som utgör grunden för en analys. I uppgiften kommer ni börja er process med att samla material om ert tilldelade antimobbingprogram för att sedan och analysera programmet. Programmets ska analyseras med hjälp av litteratur och funna rapporter. En grund i analysen är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Arbetsgruppen ska också ta utgångspunkt i det tilldelade programmet där ni som studenter också utvecklar programmet brister. Uppgiften kopplas till följande kursmål:

- granska och värdera metoder och program för att motverka mobbing och kränkning i fritidshem och skola

Del: 1) Analys av ett antimobbningsprogram.

Del: 2) Gör en planering av ett medvetet arbetssätt kring mobbningsförebyggande arbete på fritidshem/skola.

Arbetsgruppen har under processen stöd av 4 olika handledningar (se Flödesschema Lisam).

Bedömningskriterier MRE1

För att bli godkänd på uppgiften:

- Ett aktivt deltagande i arbetsgruppens arbete, såväl process som muntlig presentation
- Redovisningen ska ta grund i en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.
- Redovisningen ska besvara instruktionerna för uppgiften (se flödesschemat).
- Redovisningen ska ta utgångspunkt i de två ovanstående delarna.
- Redovisningen ska kunna konkretisera olika dilemman och problem med tilldelat antimobbingprogram.
- En litteraturlista för använd litteratur och källor, ska läggas in på inlämningsmapp i Lisam. Gruppindelning där alla som deltagit aktivt i uppgiften uppges vid inlämningen

SRE1, Individuell skriftlig uppgift

Den individuella uppgiften utgår från kursens innehåll vilket berör aspekter kring kursens 5 teman. Den individuella tentamen syftar till att sammanfatta kursens innehåll. Tentamen är upplagd genom ett antal reflektionsfrågor som utgår från kursens teman.

Tentamen kopplas till följande kursmål:

- använda teorier och forskning om lärares ledarskap i fritidshemmet och skolan
- analysera konfliktsituationer utifrån vetenskapliga begrepp och perspektiv om konflikter
- beskriva vetenskapliga teorier och begrepp kring konflikter och utforska olika strategier för konflikthantering reflektera över frågor som rör identitet, sexualitet och relationer
- analysera mobbningsituationer med hjälp av vetenskapliga begrepp och perspektiv

Bedömningskriterier SRE1

För att bli **Godkänd** på uppgiften krävs att:

- Samtliga frågeställningar lyfts fram och besvaras på ett utförligt sätt i texten med stöd av relevant litteratur.
Olika definitioner och begrepp klargörs i texten
- Den studerande visar på förmåga att använda vetenskaplig litteratur.
- Texten ska ha ett relevant innehåll och en tydlighet vilket förankras i litteratur.
- Valt referenssystem tillämpas på ett konsekvent sätt.
- Texten ska även hålla en godkänd språklig standard och förhålla sig till ett angivet omfång.

Utöver vad som krävs för betyget Godkänd skall också följande krav uppfyllas för att erhålla betyget **Väl godkänd**:

- Texten ger en integrerad bild av olika perspektiv kopplat till kursens innehåll
- Använder relevanta begrepp och definitioner samt belyser och besvarar frågeställningar på ett kritiskt sätt, såväl ur ett praktiskt ett teoretiskt förhållningssätt.
- Det finns en tydlig argumentation som är välstrukturerad med självständiga, kritiska resonemang med stöd i relevant litteratur.

Underkänd

Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att man blir underkänd.

Datum för examination och om-examination

Nedan återfinns en sammanställning över samtliga examinationsdatum. Om-examinationer görs via inlämning i Lisam eller i samråd med kursansvarig

Provkod	Gång 1	Åter	Gång 2	Åter	Gång 3	Åter
MRE1	Se schema och flödesschema	Direkt återkoppling i sal	I kontakt med KA	Direkt återkoppling	Nästa gång kursen ges	
SRE1	Söndag 19 januari 2025	Senast torsdag 6 februari 2025	Senast torsdag den 6 mars	Torsdag den 27 mars	Torsdag 24 april	Torsdag 15 maj

Observera att det inte görs avsteg från inlämningstillfällena. Om du inte lämnat in och blivit bedömd vid tillfälle 3, har du möjlighet att bedömas nästa gång kursen går, d.v.s. ht 2025.

Studenter med intyg från funktionshinderkoordinator ska lämna in sitt intyg till kursansvarig för påseende vid kursstart. **OBS! Detta måste göras i början av varje kurs.** Examinator är den som beslutar om rekommendationer i intyget är tillämpliga.

Policy rörande fusk och plagiat

Definitionen av fusk och plagiat som Linköpings universitets disciplinnämnd utgår ifrån finns i Högskoleförordningen (10 kap. 1 §): ”Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som 1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när studieprestation annars skall bedömas”.

I kursen är det heller inte tillåtet att använda sig av AI genererad text och lämna in sådan text som egen självständig text. I uppgiften SRE1 finns också ett krav på att alla källhänvisningar som görs ska ha tydliga sidhänvisningar. Om olika källor avlöser varandra i texten så ska även

en ny sidhänvisning ske varje gång. Om man student behöver referera till fler än två sidor behöver man dessutom skriva fler referenser till samma källa i referenslistan.

Ett plagiat är något som studenten 1) inte har skrivit själv, utan som har tagits från någon annan författare – antingen genom att skriva av eller att kopiera från en källa, t.ex. en bok, artikel eller hemsida – och som 2) saknar en ordentlig källhänvisning som visar var det avskrivna/kopierade har sitt ursprung. Det står naturligtvis studenten fritt att referera och citera källor – det ska man göra i en vetenskaplig uppsats – men det måste klart framgå vilka dessa källor är. Studenten måste ge originalkällorna erkännande för den information som de står för. Man ska alltid ha en källhänvisning med sidor direkt efter ett citat.

På bibliotekets hemsida finns mer information om plagiat och hur du kan undvika att riskera att plagiera: <https://liu.se/artikel/plagiering-upphovsratt>.

För att upptäcka plagiat skickas alla examinationsuppgifter till Ouriginal som är en nätbaserad tjänst för att jämföra en students text med andra texter som ligger lagrade i Ouriginal databas och på Internet.

Om en examiner misstänker att en student fuskat ska hen anmäla det till Linköpings universitets disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om eventuella disciplinära åtgärder.

Här finns information om vad som är en disciplinförseelse: <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden/fusk?l=sv>

Här finns information om disciplinära åtgärder: <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden?l=sv>

Kursutvärdering

Enligt högskoleförordningen ska studenter som deltar i eller avslutar en universitetskurs ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen. På lärarprogrammen sker detta genom Linköpings universitets elektroniska kursvärderingssystem EvaLiUate. När kursvärderingen öppnas får alla studenter som är registrerade på kursen ett mail med en länk, där en enkät kan fyllas i. LiU uppmanar alla studenter att ta denna chans att förbättra grundlärarutbildningen vid Linköpings universitet för kommande studenter. Utöver detta ansvarar lärare för att kursen fortlöpande utvärderas. Era åsikter är därför viktiga för utformandet av kursen.

Kurslitteratur

Nedan listas kurslitteraturen.

Bengtsson, J. Bolander, E. (2024(red)). *Sexualitet, identitet och relationer i skolan. F-6 och fritidshem*. Gleerups. NY LITTERATUR kommer ut under hösten -24

Dahlqvist, M. (2012). *Lärarens ledarskap – relationer och grupprocesser*. Liber.

Elvstrand, H. Lago, L. Simonsson, M. (2019). *Fritidshemmets möjligheter – att arbeta fritidspedagogiskt*. Studentlitteratur.

Frisen, A., Berne, S. & Marin, L. (2014). Swedish pupils' suggested coping strategies if cyberbullied: Differences related to age and gender. *Scandinavian Journal of Psychology* 55, 578–584. *Upplagd på Lisam*

Frånberg Gun-Marie & Wrethander Marie (2011). *Mobbning en social konstruktion?* Studentlitteratur.

Granström Kjell (2004). Ett månghövdad vidunder. *Pedagogiska Magasinet nr 3* s32-37. *Upplagd på Lisam*.

Haglund, B., Gustafsson Nyckel, J. & Lager, K. (red.) (2020). *Fritidshemmets pedagogik i en ny tid. (Första upplagan)*. Gleerups.

Lago, Lina & Elvstrand, Helene (2021) *Sociala relationer i fritidshem*. Natur & Kultur.

Salmivalli, C. (2014) Participant Roles in Bullying: How Can Peer Bystanders Be Utilized in Interventions?, *Theory Into Practice*, 53:4, 286-292, DOI:10.1080/00405841.2014.947222 <https://doi.org/10.1080/00405841.2014.947222>

Thornberg, Robert (2020). *Det sociala livet i skolan: socialpsykologiska perspektiv. Tredje upplagan*. Liber.

Trost, Jan & Levin, Irene (2018). *Att förstå vardagen: med utgångspunkt i symbolisk interaktionism. (femte upplagan)*. Studentlitteratur.

Valbar litteratur:

Gaffnet et al. (2021) "What works in anti-bullying programs? Analysis of effective intervention components". *Journal of School Psychology* 85 (2021) 37–56. doi: 10.1016/j.jsp.2020.12.002

Costanza Baldry, A. Farrington, D P, & Sorrentino, A. (2017) "School Bullying and Cyberbullying Among Boys and Girls: Roles and Overlap" *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 26:9, 937-951, DOI: 10.1080/10926771.2017.1330793.

Marklund, L. (2007). *Skolmedling i teori och praktik* [Elektronisk resurs]. Lic.-avh. Uppsala: Uppsala universitet, 2007.

OBS! I kursen kommer också olika andra rapporter och utredningar att läggas ut